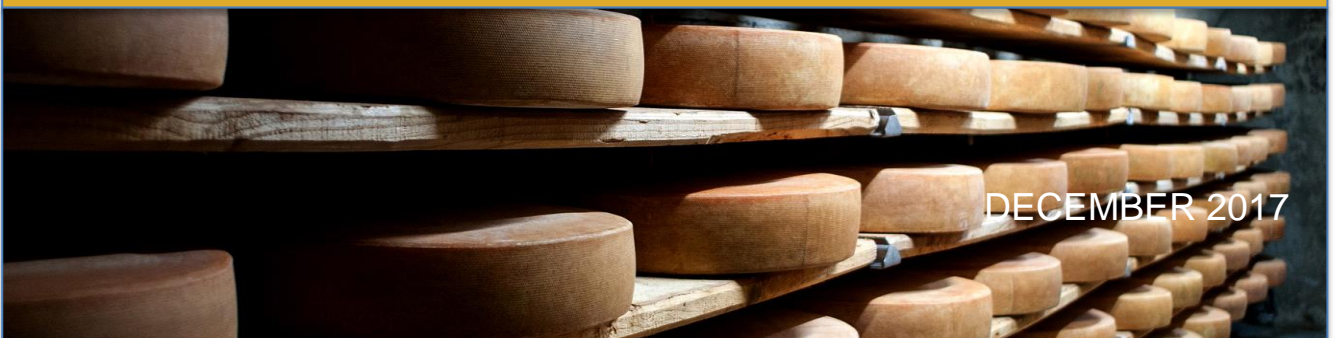

RESUMÉ

BESKYTTELSE OG KONTROL AF
GEOGRAFISKE BETEGNELSER FOR
LANDBRUGSPRODUKTER I EU-
MEDLEMSSTATERNE

DECEMBER 2017

FORORD

Denne undersøgelse er gennemført med hjælp fra følgende af EUIPO's medarbejdere, der aktivt deltog i den første fase med at indsamle data fra EU-medlemsstaternes nationale myndigheder og jævnligt var i kontakt med disse i løbet af undersøgelsen: Massimo Antonelli (udstationeret national ekspert ved Det Europæiske Observationscenter for Krænkelser af Intellectuelle Ejendomsrettigheder, projektleder), Justyna Antolak-Szymanska, Ninoslav Babić, Raffaella Bassi, Juan Bautista Alpañes, Stephane Beslier, Solveiga Bieza, Irena Dotcheva, Francisco Garcia Valero, Justyna Gbyl, Sandra Ibañez, Elena Ionascu, Holger Kunz, Lina Lapinskaite, Stanislava Mikulova, Luis Mora Bajo, Mira Rajh, Ines Ribeiro Da Cunha, Gerrit Schutte, Alik Spandagou, Krisztina Tilinger, Adriana Van Rooden og Martin Vuijst. En særlig tak for støtte og rådgivning under hele undersøgelsen fra IP-eksperter fra EUIPO og Observationscentret: Óscar Mondejar, kontorchef for Juridisk Tjeneste i EUIPO-ICLAD, Nathan Wajsman, cheføkonom på Observationscentret og Vincent O'Reilly, juridisk og international teamleder på Observationscentret.

Den Europæiske Unions Kontor for Intellectuel Ejendomsret bestilte KPMG Advisory i Rom til at udarbejde denne undersøgelse.

I løbet af udarbejdelsen af undersøgelsen bidrog Michele Elio De Tullio, Astrid Wiedersich Avena og Arianna Di Sanno (De Tullio & Partners) med relevant indhold. Desuden kom der nyttige input fra Benedetto Francesco Ballatore, Vincenzo Carrozzino, Bartolomeo Filadelfia og Domenico Vona (det italienske ministerium for landbrug, fødevarer og skovbrug), UNICRI, Iakovina Bakouloupoulou (det græske ministerium for landdistriktsudvikling og fødevarer), David Alexandre (ledende medarbejder hos Arendt og Medernach), Eleni Kokkini (advokat hos Helen Papaconstantinou & Partners), Paulo Monteverde (partner i Baptista, Monteverde & Associados), Ana Soeiro (administrerende direktør for QUALIFICA/oriGIn Portugal), Alberto Ribeiro de Almeida (ph.d., professor ved universitetet i Lusíada, Porto, chef for IVDP's juridiske afdeling); Elena Bertolotto (medarbejder ved ALTIUS), Olivier Vrins (partner i ALTIUS), Roxana Sârghi (ledende juridisk assistent for varemærker ved Petošević); Karel Šindelka (partner i Šindelka & Lachmannová); Peter Bolger (partner, leder af IP, Technology and Privacy ved LK Shields Solicitors); Aideen Burke (sagfører ved LK Shields Solicitors); og Andrea Ringle (partner i Brl Boege Rohde Luebbehusen).

Sidst, men ikke mindst, vil forfatterne gerne takke medarbejderne i Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Landbrug og Udvikling af Landdistrikter – Enhed B3 Geografiske Betegnelser, der ydede bistand i løbet af undersøgelsen og bidrog med løbende overvågning.

ANSVARSRASKRIVELSE

Denne rapport er baseret på oplysninger fra EU-medlemsstaternes nationale myndigheder med beføjelse inden for kvalitetssikringspolitikker for landbrugsfødevarer samt på supplerende oplysninger fra åbne kilder. Oplysningerne er på ingen måde ment som en efterprøvelse af nationale kontrolordninger og er heller ikke en vurdering af effektiviteten af arbejdet.

BESKYTTELSE OG KONTROL AF GEOGRAFISKE BETEGNELSER FOR LANDBRUGSPRODUKTER I EU-MEDLEMSSTATERNE

December 2017

RESUMÉ

Denne rapport er resultatet af en undersøgelse om beskyttelse og kontrol af landbrugsprodukters geografiske betegnelser, som er udført af EU-Kommissionens Generaldirektorat for Landbrug og Udvikling af Landdistrikter (GD AGRI) med støtte fra EUIPO's Europæiske Observationscenter for Krænkelser af Intellektuelle Ejendomsrettigheder. Det vigtigste formål med undersøgelsen er at give et bedre kendskab til de eksisterende kontrol- og beskyttelsessystemer for geografiske betegnelser i de 28 EU-medlemsstater gennem kortlægning af alle kompetente myndigheder og gældende procedurer, herunder håndhævelsesforanstaltninger mod overtrædelser.

Rapporten giver et generelt overblik og en beskrivelse af de enkelte nationale kontrolsystemer for fødevarer og landbrugsprodukter, vin, spiritus og aromatiserede vine. Desuden er der vedlagt en guide med en omfattende oversigt over alle nationale kompetente myndigheder og kontrolorganer sammen med de relevante kontaktoplysninger, samt nogle nyttige oplysninger for brugere af geografiske betegnelser til at hjælpe dem til at opnå bedre beskyttelse mod krænkelser.

Undersøgelsen er foretaget på baggrund af research, både ved skrivebordet og i marken, for at indsamle et konsekvent sæt af oplysninger. Undersøgelsen startede med forberedelse og forelæggelse af en fælles dataindsamlingsordning for de 28 EU-medlemsstater, som havde til formål at indsamle strukturerede oplysninger om kontrol- og beskyttelsessystemer for geografiske betegnelser i EU.

Efter denne omfattende undersøgelse blev alle de indsamlede data vurderet og opstillet i denne rapport. Den samlede, opnåede dækning, men også strukturen og detaljeringsgraden af de indberettede oplysninger, var derfor stærkt afhængig af omfanget af den enkelte medlemsstats bidrag. Ud af 28 medlemsstater indgav 23 oplysninger til denne undersøgelse. Derfor er de resterende 5 medlemsstater ikke omfattet af rapporten.

På trods af en harmoniseret rapporteringsstruktur baseret på én enkelt undersøgelsesplan, der anvendes i alle medlemsstater, er oplysningerne forskellige med hensyn til detaljeringsgrad og omfang og til tider ujævnt fordelt på de forskellige interesseområder. Det afspejler store forskelle i den tilgang, medlemsstaterne anvender i forbindelse med gennemførelse af kontroller – men alle ligger dog inden for EU's fælles retlige rammer. Den forskellige økonomiske værdi af landbrugsfødevarers geografiske betegnelser i de enkelte nationale økonomier (både med hensyn til den indenlandske produktion og generelle forbrug af høj kvalitetsprodukter) spiller også en rolle her. Nogle klare eksempler herpå:

- Kontrolprocedurer er ikke altid specielt udformet til at kontrollere geografiske betegnelser (de bliver ofte lagt sammen inden for den generelle nationale ordning for kontrol af fødevarer og foderstoffer), og de har ikke altid fået tilstrækkelige ressourcer tildelt.
- Håndhævelsesprocedurer for geografiske betegnelser omfatter kun nationale foranstaltninger, der i nogle tilfælde skal vedtages *ex officio*.
- De administrative sanktionssystemer mod ulovlig brug er forskelligt beskrevet, hvad angår typer af overtrædelser og forebyggende foranstaltninger og retsmidler.
- Forskellige typer af kriminelle handlinger vedrører i nogle tilfælde specifikt kun overtrædelse af reglerne om fødevarers oprindelse.

Selv om det ikke er formålet med rapporten at vurdere virkningen og effektiviteten af de forskellige gældende nationale systemer, giver det billede, som undersøgelsen tegner, og de forskellige nationale tilgange dog anledning til nogle generelle overvejelser.

UDDELEGERING AF KONTROL

Alle medlemsstater har et system til at sikre den offentlige kontrol med geografiske betegnelser.

Som det fremgår af de indhentede oplysninger, er offentlig kontrol, før produkter med geografiske betegnelser markedsføres, ofte uddelegeret til private eller offentlige kontrolorganer, hvilket er muligt i henhold til EU-forskrifterne. Medlemsstaterne, hvor de centrale myndigheder uddelegerer kontrollen – eller i hvert fald dele af den – til kontrolorganer, er især Østrig, Belgien, Bulgarien, Kroatien, Danmark, Frankrig, Tyskland, Italien, Luxembourg, Polen, Portugal, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Spanien og Det Forenede Kongerige.

GODKENDELSE AF KONTROLORGANER

Med få undtagelser bliver reglerne for akkreditering af de delegerede kontrolorganer, som findes på EU-plan, generelt overholdt. I tråd med EU-forskrifterne anvender nationale akkrediteringsorganer ISO/IEC 17065:2012 (Overensstemmelsesvurdering - Krav til myndigheder, der certificerer produkter, processer og tjenester). Det skal bemærkes, at denne standard fra og med 2012 erstatter standard EN 45011, som oprindeligt var krævet i henhold til forordning (EU) nr. 1151/2012 for landbrugsprodukter og fødevarer¹ og i henhold til forordning (EU) nr. 110/2008 for spiritus². Den nye ISO/IEC-standard 17065:2012 kræves i henhold til forordning (EU) nr. 251/2014 om kontrolorganers akkreditering af aromatiserede vinprodukter³.

GENEREL ADMINISTRATIV ORGANISATION

For så vidt angår generel administrativ organisation, er det muligt at identificere én central administration i medlemsstaten, som regel på ministerieniveau, der står for den overordnede koordinering og overvågning af kontrolsystemet. I nogle medlemsstater deltager forskellige administrationer på baggrund af deres produktområde. Et eksempel er Bulgarien, hvor kvalitetssikringen deles mellem landbrugsministeriet (fødevarer og vin) og økonomiministeriet (vin og spiritus). I en række andre medlemsstater står forskellige ministerier for kontrollen med produktion og overvågning af markedet (f.eks. i Frankrig og Spanien).

Kompetencefordelingen påvirkes væsentligt af den nationale administrative struktur.

Med hensyn til føderale/regionale lande deles roller og ansvar for kvalitetspolitikker og den offentlige kontrol med geografiske betegnelser forskelligt på nationalt og lokalt niveau i Østrig, Tyskland, Belgien og Spanien.

I Østrig har de centrale myndigheder ansvaret for at udarbejde lovgivning, der fastsætter de kompetente myndigheders ansvar og den overordnede koordinering af systemet, mens det på regionalt plan er

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012 af 21. november 2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, EUT L 343, 14.12.2012, s. 1.

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 110/2008 af 15. januar 2008 om definition, betegnelse, præsentation og mærkning samt beskyttelse af geografiske betegnelser for spiritus og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 1576/89, EUT L 39 af 13.2.2008, s. 16.

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 251/2014 af 26. februar 2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 1601/91, EUT L 84 af 20.3.2014, s. 14.

delstatsministerpræsidenter, der implementerer den føderale fødevarepolitik ved at følge instrukserne fra de kompetente myndigheder.

Systemet er også stærkt decentraliseret i Tyskland, mens beføjelserne til gennemførelse af den kontrol, der kræves i henhold til EU-bestemmelserne, er tillagt delstaterne (*Länder*).

På samme måde er beføjelserne i Spanien blevet overført til de 17 regionale selvstyrende regioner og de 2 selvstyrende byer Ceuta og Melilla. Der er derfor 20 "centrale" myndigheder i Spanien, én for hver af de 19 selvstyrende regioner og én på nationalt plan for "tværgående" geografiske betegnelser, dvs. geografiske betegnelser, der dækker områder, som hører under mere end én selvstyrende region eller by.

Situationen er den samme i Belgien, hvor kontrollen med produktionen er decentraliseret til de tre "regioner", hvor staten koordinerer overvågningen af markedet gennem økonomiministeriet.

TOLD

De kompetente offentlige myndigheder, der er udpeget til offentlig kontrol, og de delegerede kontrolorganer har næsten udelukkende ansvaret for den offentlige kontrol med geografiske betegnelser. Det skal bemærkes, at der med hensyn til toldvæsenets rolle, med undtagelse af Italien, Det Forenede Kongerige og Irland, ikke er tildelt dem nogen specifik opgave udover deres beføjelser og juridiske forpligtelser i henhold til forordning (EU) nr. 608/2013 om håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder ved grænserne⁴. For så vidt angår Det Forenede Kongerige er toldvæsenet en af de udpegede kontrolorganer for spiritus, vin og aromatiserede vine, både til styring af produktionen og markedet. I Italien og Irland er det derimod kontrolorganer, det står for kontrollen af geografiske betegnelser for spiritus. Det italienske system er værd at lægge mærke til, da toldvæsenet sikrer skat og overholdelse af intellektuel ejendomsret på spiritusområdet i en unik kontrolcyklus, nemlig gennem optimeret brug af deres laboratorier, som er højt specialiserede i alkoholholdige stoffer.

RESSOURCER

Undersøgelsen stødte på udfordringer under søgningen efter specifikke oplysninger om de faktiske kontrolprocedurer, der udføres af kompetente myndigheder og kontrolorganer i flere medlemsstater. Med hensyn til indsamlede data om kontrolprocedurer i fødekæden var der i flere medlemsstater ingen tilgængelig, specifik information om laboratorier og ressourcer, der er involveret i kontrol af produkter med en geografisk betegnelse.

Undersøgelsen viser tydeligt, at mange medlemsstater gør brug af de procedurer, ressourcer og værktøjer, der er fastlagt til gennemførelse af den offentlige kontrol af fødevare- og fodersikkerhed i forordning (EF) nr. 882/2004⁵, til at varetage deres kontrolforpligtelser for geografiske betegnelser samtidig. Hvis denne organisationsmodel viser sig at virke i nogle medlemsstater med hensyn til anvendelse af de tilgængelige ressourcer, kan den betragtes som acceptabel. Som nævnt gav denne tilgang dog ikke mulighed for at indsamle visse data i relation til geografiske betegnelser inden for nogle af emnerne i undersøgelsen, såsom tildelte ressourcer og uddannelse af personale, samt kriterierne for risikoanalyse og den anvendte planlægningsmetode.

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 608/2013 af 12. juni 2013 om toldmyndighedernes håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1383/2003, EUT L 181 af 29.6.2013, s.15.

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 882/2004 af 29. april 2004 om offentlig kontrol med henblik på verifikation af, at foderstof- og fødevarelovgivningen samt dyresundheds- og dyrevelfærdsbestemmelserne overholdes, EUT L 165 af 30.4.2004, s. 1. Det skal bemærkes, at denne forordning i løbet af undersøgelsen blev erstattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/625 af 15. marts 2017 om offentlig kontrol og andre officielle aktiviteter med henblik på at sikre anvendelsen af fødevare- og foderlovgivningen og reglerne for dyresundhed og dyrevelfærd, plantesundhed og plantebeskyttelsesmidler, EUT L 95 af 7.4.2017, s. 1.

Desuden bliver forpligtelsen i henhold til EU-forskrifterne om geografiske betegnelser til specifikt at underrette Europa-Kommissionen om de offentlige kontrolplaner for geografiske betegnelser og lignende resultater i særskilte sektioner af den flerårige nationale kontrolplan (MANCP) og relevante årsrapporter om fødevarer- og fodersikkerhed i henhold til forordning (EF) nr. 882/2004 ikke altid overholdt fuldt ud.

NATIONALE HÅNDHÆVELSESFORANSTALTNINGER

Administrative sanktioner

Med hensyn til de nationale håndhævelsesforanstaltninger, er det værd at bemærke, at medlemsstaterne overholder den generelle forpligtelse til at sørge for et administrativt sanktionssystem for brugere af geografiske betegnelser, som ikke overholder produkttekniske specifikationer (herunder sikkerhedsforanstaltninger), i form af bøder eller forbud mod markedsføring eller fremstilling. Administrative bøder er kategoriseret og klassificeret forskelligt i de nationale systemer, fra meget detaljeret (bl.a. i Italien, Polen og i spansk lokallovgivning) til mere generelt.

Ex officio-beskyttelse

Selvom der ikke findes nogen juridisk definition for det, refererer begrebet *ex officio*-beskyttelse til den generelle forpligtelse, som medlemsstaterne i henhold til EU-forskrifterne om geografiske betegnelser har til at træffe passende administrative og retlige skridt til at forhindre eller standse ulovlig anvendelse af beskyttede navne på produkter, der fremstilles eller markedsføres på deres nationale markeder. Disse foranstaltninger har til formål at sikre en bedre beskyttelse af registrerede navne i hele Den Europæiske Union (i tillæg til de planlagte offentlige kontroller med navne, der er registreret af nationale brugere) med foranstaltninger, der iværksættes uden forudgående krav eller anmodning herom, og især til at beskytte på en medlemsstats eget marked mod brugere fra en anden medlemsstat.

For så vidt angår *ex officio*-beskyttelse af geografiske betegnelser, var der kun betydelige data tilgængelige i enkelte områder i EU (eksempelvis Italien, Frankrig, Tyskland, Spanien, Letland, Kroatien, Polen, Rumænien og Ungarn).

Hvordan medlemsstaterne gennemfører *ex-officio*-foranstaltninger er op til dem selv. Mangel på konkrete foranstaltninger kan dog hæmme en effektiv håndhævelse af rettighederne til geografiske betegnelser.

Bortset fra gennemførelsen af administrative og strafferetlige sanktionssystemer synes de fleste medlemsstater tilbageholdende med at give oplysninger om yderligere initiativer eller bestemmelser for håndhævelse af geografiske betegnelser. Der er dog gode eksempler at hente fra nogle af de lande, der har flest geografiske betegnelser, f.eks. Italien, hvor et særligt organ er udpeget ved lov til *ex officio*-beskyttelse, og der er truffet vellykkede permanente tiltag som f.eks. kontrol med e-handel og specifikke samarbejdsaftaler med større udbydere af e-handelsplatforme.

Straffelovgivningen

Det strafferetlige beskyttelsessystem er også fragmenteret, men i mindre grad. De fleste EU-medlemsstaters lovgivninger indeholder specifikke strafferetlige sanktioner i tilfælde af overtrædelse af geografiske betegnelser, mens lovgivningerne i Belgien, Grækenland, Ungarn, Letland, Litauen og Nederlandene kun indeholder sanktioner for generelle lovovertrædelser og bøder i tilfælde af krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

Civilretlige krav

Hvad angår den civile håndhævelse har mange medlemsstater desuden flere juridiske værktøjer, såsom varemærkeret og lovgivning om illoyal konkurrence og forbrugerbeskyttelse, som udstyrer brugere og forbrugere med effektive retsmidler.

SAMARBEJDE

Som en del af håndhævelsesordningen blev der også søgt oplysninger om samarbejdsforanstaltninger mellem medlemsstaterne for at sikre effektiv opfølgning på overtrædelsessager på EU-niveau. Interessant nok nævnte næsten alle de analyserede medlemsstater Kommissionens EU-netværk mod fødevarer og foder (RASFF) som platform for udveksling af oplysninger og varslinger om sager, der berører geografiske betegnelser. I denne sammenhæng blev det administrative bistands- og samarbejdssystem (AAC) - et it-værktøj til håndtering af administrativ bistand - også nævnt som et redskab til samarbejde om geografiske beskyttelsessager (Spanien, Litauen, Italien, Frankrig, Tjekkiet, Bulgarien og Østrig).

Som tidligere nævnt er der vedhæftet en 'Vejledning for offentlige myndigheder og økonomiske aktører' som bilag til rapporten om de nationale systemer, som indeholder kontaktoplysninger og praktiske oplysninger om retsmidler. Derudover vil dette arbejde blive fulgt op af et tillæg, der indeholder en samling af god praksis, der er fundet i løbet af undersøgelsen, som en supplerende kilde til information og inspiration for de offentlige myndigheder og kontrolenheder i medlemsstaterne, så de kan finjustere deres respektive procedurer og eventuelt forbedre deres resultater. Tillægget er stadig under udarbejdelse på det tidspunkt, hvor denne rapport bliver udgivet i samarbejde med Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Landbrug og Udvikling af Landdistrikter og nationale eksperter fra den offentlige og private sektor. Den forventes offentliggjort i slutningen af dette år.

INDHOLDSFORTEGNELSE

I	FORKORTELSESLISTE
II	RESUMÉ
III	GENEREL BAGGRUND
IV	METODE
V	GENERELT OVERBLIK
VI	EU'S NATIONALE KONTROLSYSTEMER FOR GEOGRAFISKE BETEGNELSER
	BELGIEN
	BULGARIEN
	TJEKKIET
	DANMARK
	TYSKLAND
	IRLAND
	GRÆKENLAND
	SPANIEN
	FRANKRIG
	KROATIEN
	ITALIEN
	LETLAND
	LITAUEN
	LUXEMBOURG
	UNGARN
	NEDERLANDENE
	ØSTRIG
	POLEN
	PORTUGAL
	RUMÆNIEN
	SLOVENIEN
	SLOVAKIET
	DET FORENEDE KONGERIGE
VII	REFERENCER
BILAG	VEJLEDNING FOR OFFENTLIGE MYNDIGHEDER OG ØKONOMISKE AKTØRER
TILLÆG	GOD PRAKSIS I EU

Avenida de Europa 4,
E-03008 – Alicante
Spanien

www.euipo.europa.eu

BESKYTTELSE OG KONTROL AF
GEOGRAFISKE BETEGNELSER
FOR LANDBRUGSPRODUKTER I
EU-MEDLEMSSTATERNE

DECEMBER 2017